

СТАНОВИЩЕ

Изготвил становището: доц. д-р Венелин Николаев Бошнаков

Катедра „Статистика и иконометрия“, УНСС-София

*Хабилитиран по научна специалност „Статистика и демография“,
Професионално направление 3.8 „Икономика“*

Автор на дисертационния труд: Елеонора Николаева Минева-Димитрова

Докторант към Катедра "Математика и статистика",

Факултет „Стопанска отчетност“, СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Тема на дисертационния труд: "Статистико-икономически анализ на системата на висшето образование в България"

Дисертация за присъждане на ОНС „Доктор“,

професионално направление 3.8 „Икономика“,

научна специалност „Статистика и демография“.

1. Общо представяне на дисертационния труд.

Представеният дисертационен труд е в общ обем от 221 стр., от които 199 стр. основен текст. Състои се от въведение, три глави, заключение, списък с използвани 197 литературни източници (от които 140 специализирани източници на български език) и приложения. Трудът съдържа 27 таблици и 33 фигури, като е включена и декларация за оригиналност и достоверност на съдържанието на дисертационния труд.

Обект на дисертационния труд е системата на висшето образование в Република България с нейните съставни елементи и взаимодействията между тях. Като предмет е посочен анализа на състоянието, както и статистическото моделиране и прогнозиране на динамиката на показателите за характеризиране на системата за висше образование в Република България в национален и регионален аспект. Времевият обхват на изследването е дефиниран в ограничителните условия, а именно периодът от 2001 г. до 2017 г. Дефинираните предмет и обект на дисертационния труд пряко кореспондират с основната му цел, а именно да бъде осъществено статистическо изследване на състоянието, регионалната диференциация и развитието на системата на висшето образование в нашата страна. Основната методология на изследването обхваща статистически методи за анализ на динамика и прогнозиране, както и методите за провеждане на кластер анализ.

За постигане на целта са формулирани пет изследователски задачи, за чието изпълнение се установяват необходимите свидетелства в изложението. Съгласно основната изследователска теза, чрез приложението на подходящи статистико-иконометрични методи за изследване и прогнозиране на динамиката на ключовите показатели за системата на висшето

образование могат да се установят обективно формирани се закономерности, които позволяват да се моделира коректно тенденцията в развитието и да се разработват надеждни краткосрочни прогнози за бъдещото развитие на тези показатели.

2. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

2.1. Преценка на актуалността и разработеността на изследвания в дисертацията научен проблем.

Безспорно, актуалността на изследваната проблематика произтича от непрекъснато нарастващата роля на човешкия капитал и формирането на базови компетенции в рамката на образователната система, в частност висшето образование – ключов ресурс, без който е невъзможно поддържането на съвременна европейска икономика и общество. Важен момент тук е търсенето на полезна информация с аналитичен характер, която да подпомага обосновката и вземането на управленски решения относно развитието на висшето образование в България, вкл. в регионален аспект. Считам, че избраната тема има потенциал за подпомагане провеждането на политиките във висшето образованието, като е избран подходящ изследователски подход. Изложението показва, че докторантката е добре осведомена относно развитието на системата на висшето образование в България и основните аспекти на държавната политика в тази област, както и с информационното осигуряване на статистическите показатели. Проучени са значителен диапазон от подходящи български и чуждестранни специализирани литературни източници.

2.2. Мнение за езика, обема и инструментариума на дисертационния труд.

Общото впечатление от разработката е много добро, използван е ясен стил на изложение, коректна терминология и адекватен понятиен апарат. Обемът на дисертационния труд надхвърля в известна степен обичайните изискванията към подобна научна разработка. Предложението за използване инструментариум осигурява възможност за оценяване на модели на трайна тенденция (вкл. сплайнови функции) и извличането на екстраполационни прогнози за показателите, както и за провеждане на регионален анализ чрез таксономични методи (кластер анализ). Съдържанието на дисертационния труд без съмнение осигурява свидетелства за придобитите знания и умения от докторантката за провеждане на самостоятелно научно-приложно изследване и получаване на полезни аналитични резултати.

2.3. Мнение относно автореферата и публикациите към дисертационния труд.

Представеният автореферат е с оптимален обем и структура, като отразява основните аспекти на разработката в необходимата степен, както и получените в нея резултати. Към дисертацията са приложени четири самостоятелни научни публикации (едната под печат), от които две статии в специализирани издания и два доклада на научни форуми. Тези публи-

кации отразяват в значителна степен постиженията на дисертационния труд, като покриват минималните наукометрични изисквания за дисертационен труд в научна област 3 „Социални, стопански и правни науки“.

3. Научни и научно-приложни приноси в дисертационния труд.

Бих отличил следните основни научно-приложни приноси, постигнати в дисертационния труд:

- чрез систематичен анализ на промените в структурата и основните характеристики на висшето образование през периода е получена оценка за съответствието между националната статистическа практика в сектора на образованието и действащите международни стандарти;
- след избор на подходящи показатели за статистически анализ в системата на висшето образование в България и проведено емпирично изследване са установени закономерности в динамиката на основните й показатели, за които са получени средносрочни прогнозни нива до 2020 г.;
- чрез проведен кластер анализ на административните области за годините от периода 2008-2017 г. е получено ново знание относно съществуващи закономерности в регионалната диференциация по отношение на алокацията на ресурси във висшето образование и нейната динамика.

4. Бележки и въпроси по дисертационния труд

Към дисертантката имам следния въпрос – как би могло да се определи кои от включените кластеризации променливи имат най-силно влияние при формирането на кластерите от области, и по кои променливи степента на хомогенност на кластерите е най-висока? Бих препоръчал на дисертантката да задълбочи своите изследвания в областта на висшето образование, като обхване и проблематиката на ключовите фактори на търсенето на специалисти с висше образование от различни професии на пазара на труда, на национално и регионално ниво.

5. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

На базата на гореизложената преценка относно представения дисертационен труд считам, че са изпълнени изискванията на ЗРАСРБ (чл.6), Правилника за приложение на ЗРАСРБ и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ в СА „Д.А.Ценов“ – Свищов относно получаването на ОНС “Доктор”. Давам **положителна оценка** на дисертационния труд, като предлагам на научното жури да присъди на **Елеонора Николаева Минева-Димитрова** образователна и научна степен “Доктор” по професионално направление 3.8 „Икономика“, научна специалност „Статистика и демография“.

30.08.2019 г.
гр. София

Подпись:
/ доц.д-р Венелин Бошнаков /